

Panameriška konferenca zaseda - Osišče napada Malto

Med zastopniki 21 republik začasno še ni edinosti

Cilj, da se oba ameriška kontinenta združita proti osišču, se bo na konferenci težko dosegel. — Nekateri republikane zahtevajo zagotovila od Zed. držav.

Rio de Janeiro, Brazilija. — Z otvoritvenim govorom brazilskega predsednika Vargasa se je pričelo ta četrtek napovedano zasedanje panameriške konference, na kateri je zastopanih vseh 21 republik obeh ameriških kontinentov. Ta konferenca je tretja svoje vrste, odkar traja sedanja vojna, in je bila sklicana zlasti v svrhu, da se, ako mogoče, določi enotno stališče cele Amerike napram vojni z osiščem. Ali pa se bo mogla ta enotnost tudi doseči, o tem je vladal vsaj na otvoritveni dan precejšen dvom. Razine južnoameriške republike so namreč izrazile svoje pomisleke, od katerih so bili nekateri tako dalekosežni, da jim bo mogoče zadostiti najbrž le s kakim zaslišnim kompromisom.

Doslej je 13 republik preirgalo diplomatske odnose z državami osišča; od teh jih je devet tudi že dejansko napovedalo vojno. Te republike so rasklonjene načrtu, naj bi se še ostalih osem republik vsaj diplomatsko ločilo od osišča, ako bi že vojne ne hotele napovedati. Ta načrt pa bržkone ne bo predložen konferenci, ker bi se s tem utegnili ustvariti odkrit razkol. Ta osmerica, zlasti večje med njimi, kakor na pr. Argentina in Čile, hočejo namreč najprej vedeti, kaj jim lahko nudijo Zed. države v nadomestilo za to, kar bi izgubile, ako bi stopile v sovražno stanje z osiščem. Trgovina je ena točka, ki pride za nje v poštev; druga pa je, da zahtevajo od Zed. držav zagotovila, da jih bodo te tudi lahko branile, ako jih osiščne sile napadejo, češ, da one "nočejo postati druga Manila," kakor se je eden njih državnikov izrazil. Enotnosti torej začasno na konferenci ni posebne in diplo-

NAČRT ZA PREUREDBO AMERIKE PO VOJNI

Washington, D. C. — Doslej so se večkrat slišale trditve, da se stara Evropa, kakoršno smo poznali pred vojno, ne bo več vrnila. Kakor pa kažejo znamenja, "novi red" ne bo zajel po vojni samo Evrope, marveč se bo v tej ali drugi obliki uveljavil tudi v drugih delih sveta, ter ne bo izvzeta niti Amerika. Predsednik Roosevelt je predložil kongresu zadnje sredo obširen načrt, sestavljen od posebnega odbora, za preuredbo Amerike po vojni in značilen je v tem načrtu sledeči stavek: "K prejšnjemu stanju se ne bomo več vrnil."

PODMORNICI NA DELU

Neka japonska in neka ameriška ladja od njih potopljene.

Washington, D. C. — Mornariško poveljstvo je v četrtek objavilo veliko izgubo, ki jo je Japoncem povzročil neki ameriški podmornik. Objava namreč govori, da je ta podmornik potopil neki 17.000 tonski japonski trgovski parnik. Podrobnosti se niso navele. Obenem je poveljstvo dostavilo, da je nasprotno nevarnost od strani osiščnih podmornikov ob vzhodni ameriški obali prav resna. Dan prej je bila namreč od njih torpedirana in potopljena neka panamska ladja, in sicer 120 milj daleč od New Yorka. En mož je pri tem izgubil življenje, dočim je bilo ostalih 39 rešenih.

INDIJA OPUSTILA LETOSNJE ZBOROVANJE

Wardha, Indija. — Odbor stranke vseindijskega kongresa je v sredo odločil, da se letos ne bo vršilo strankino zborovanje, ki je bilo določeno za mesec april, in sicer zaradi vojne.

BOLGARIJA IMA SE ENO VOJNO

C a n b e r a. — Avstralski dominion je zadnje sredo napovedal vojno Bolgariji. Objavilo se je, da velja ta napoved naknadno od 6. januarja naprej.

matične Zed. držav, ki igrajo tukaj najbolj važno vlogo, bodo moralj pokazati izredno spretnost, ako bodo hoteli doseči kolikor toliko zadovoljiv izid.

Obenem pa načrt zanika trditve, da bi morale Zed. države zapasti revščini po vojni, češ, da to nikakor ni potrebno v deželi, ki ima take bogate produktivne vire, kakor jih ima ravno Amerika. Ravno nasprotno bo res, pravi načrt, namreč, da se bo zagotovilo večje blagostanje in večje svobosčine in pravice za vse. Tako se bo vsakomur zagotovila pravica do dela in poštenega zaslužka ter oskrba v starosti in boleznih. Enako tudi pravica do vzgoje, do enakopravnosti v vseh ozirih ter bodo sploh dani vsakomur pogoji za srečno življenje.

VLADNI URADNIK PRIPOROČA BICIKLJE

Washington, D. C. — Ko se bodo izrabili avtomobili, ki so zdaj še v uporabi med ljudstvom, in nabava novih ne bo mogoča, zlasti pa, kadar se izrabijo obroči, kar se bo še prej zgodilo, se naj ljudje zopet povrnejo k staremu prevoznemu sredstvu, biciklju. To je priporočal zadnje sredo federalni administrator za cene Henderson. Obenem pa je tudi nazorno pokazal, kako bodo novi biciklji vojnega izdelka, in kako bodo ljudem služili. Na enega takih bicikljev, ki tehtajo samo 34 funtov in katerih kolesa so manjša, je Henderson naložil svojo težo 240 funtov in povrh je v košaro v ospredju zlezla še neka dekletar je s tem tvorom napravil preizkusno vožnjo okrog bloka. S tem je menda hotel pokazati, kako trpežni so obroči, dasi so izdelani iz starega gumija.

ANGLIJA UTEGNE DOVOLITI ŽIVILA ZA GRČIJO

London, Anglija. — Britanska vlada se točasno bavi s priporočilom, da bi se toliko omilila blokada, da bi bilo mogoče, uvoziti živila na Grško. Poročila, ki prihajajo od tamkaj, navajajo namreč, da ljudje tam tako stradajo, da po cestah umirajo od glada. Vendar pa je v britanski vladi opozicija proti temu, da bi se odpravila blokada, češ, da bi živila, ki bi bila poslana na Grško, pomagala Nemčiji ter, da bi Nemčija in Italija lahko sami založili ljudi s hrano.

KAZEN ZA TATOVE OBROČEV

Springfield, Ill. — Med zadnjimi predlogi, ki jih je državni senat odobril, predno se je ta četrtek zaključilo izredno zasedanje državne zakonodaje, je bil eden, po katerem se določa kazen od enega do desetih let zapora za osebe, obsojene tatvine avtomobilskih obročev.

"ŠIRITE AMER. SLOVENCA"

Pot v Libijo si skuša osišče izsiliti

Osiščni aeroplani pričeli z močnim bombardiranjem britanskega otoka Malta v Sredozemlju. — V kratkem se pričakuje napad. — Otok v napotje osišču pri obrambi Libije.

KRATKE VESTI

— Rangoon, Burma. — V Burmo so prispela britanska cjačenja, zračna in pehotna. Ta transport je prvi svoje vrste v teku enega meseca. Na potu pa je še več čet, kakor se je uradno objavilo.

— Rio de Janeiro, Brazilija. — Trije japonski častniki so v sredo zaprosili za dovoljenje, da bi smeli prisostvovati vseameriški konferenci. Kljub temu pa, da so navajali, da njih dežela ni v vojni z Brazilijo, jim je bila prošnja odbita.

— Cungking, Kitajska. — Kitajsko časopisje je zadnje sredo izrazilo ostro kritiko proti britanskemu vojevanju na zapadnem Pacifiku, češ, da nimajo britanske oblasti na Malaji niti dalekovidnosti, niti odločnosti, in zato, da je situacija vse prej kakor ugodna.

PONOVA REGISTRACIJA "SOVRAŽNIH INOZEMCEV"

Washington, D. C. — Predsednik Roosevelt je zadnje sredo izdal odredbo, s katero se ukazuje, da se mora za tujcemce iz tistih držav, s katerimi je Amerika v vojni, izvršiti ponovna registracija. Kakor znano, so se morali pred dobrim letom vsi nedržavljeni v Zed. državah registrirati, toda ta nova registracija "sovražnih tujcemcev" bo bolj natančna ter se bo med drugim zahtevala tudi slika registriranca. Povrh bo dobil vsak posebno karto, ki jo bo moral vedno nositi pri sebi. Čas registracije se bo še določil.

Kairo, Egipt. — Britanski otok Malta je bil podvržen zadnjih par dni neprestanemu in izredno močnemu bombardiranju od strani osiščnih aeroplanov, iz česar se z gotovostjo sklepa, da je v kratkem pričakovati podoben napad na ta otok, kakor je bil lani izvršen na grški otok Kreto.

Malta je zaradi svoje lege pravi trn v peti osišču že cel čas, odkar je Italija stopila v vojno. Leži namreč takorekoč na pragu Italije, kajti od otoka Sicilije je oddaljen le 60 milj proti jugu. Zaradi tega je imel tekom te vojne že več kot tisoč zračnih alarmov, toda osišče mu ni moglo doživeti. Otok je sicer majhen, vendar po naravi izredno dobro utrjen in nudi dobra skrivališča za ljudi in za ladje.

Ravno zaradi postojanke, ki jo imajo Britanci na tem otoku, je osišču nemogoče, da bi pošiljalo uspešno pomoč svojim četam v Libiji, in odtod tudi njega zadnji neuspehi taktični. Nič presentljivega zato ne bo, ako bo ta otok doživel v krakem res pravi napad.

VIŠJI ČASTNIK BO POSTAVLJEN PRED SODIŠČE

Columbus, O. — Polkovnik Kres Muhlenberg bo postavljen pred vojaško sodišče ter je pod hišnim zaporom že od 19. decembra. Proti častniku se vodi preiskava zaradi njegovega govora, ki ga je imel zadnji mesec, v katerem je kritiziral ameriško ljudstvo zato, ker to odobrava politiko, da se pošilja vojaška oprema drugim deželam. Muhlenberg, ki je zračni častnik, je bil svoječasno poveljnik v Honolulu.

Vesti o domovini

"Neodvisna Hrvatska" je grenki plod "novega reda". — "New York Times" trdi, da spoletski vojvoda le v strahu noče sprejeti hrvatskega prestola. — Razne druge vesti.

Vlada — Tutka "Neodvisna Hrvatska", ki je lutka Nemčije in Italije je ostala brez enega samega primernega pristanišča. Obdržala je nekatere pravice do Dubrovnika, ki leži ob koncu dolge vijugaste, po ozkih tračnicah se vzpenjajoče železnice, pozimi često zametene s snegom, ki vodi dolge milje skozi divje in nerodovitne predele.

Ante Pavelič, vstaški voditelj Hrvatske, ki je več kot eno desetletje bil brezpravni terorist in italijanski plačanec, često izjavlja, da ima njegova nova država sedem milijonov prebivalcev, kar je pa težko pretiravanje. Meje njegove države se še vedno nejasne, dočim je velik del njegove zemlje pod italijanskim gospodstvom, tako da je zelo težko reči, kje zares začne "neodvisna Hrvatska". Vendar bi po najbolj širokem presojanju dali Paveličevi Hrvatski največ 5.000.000 prebivalcev. Od teh je 2.500.000 katoličanov, okrog 1.500.000 pravoslavnikov in nekaj manj kot 1.000.000 muslimanov. To pomeni, da so Hrvatje v Hrvatski manjšina.

Z eno besedo je "neodvisna Hrvatska", ki jo je ustvaril Hitler poleg Slovenije najzlastnejša, najnezmogljivejša in najmanj zakonita karikaturna država v zadnji zgodovini Evrope. V njej se ogorčeno upirajo Srbi, obsojajo je muslimani in še več, nje ni hotela večina hrvatskega prebivalstva. Postavile so jo izključno tuje sile, upravljajo jo ljudje brez kakšnega političnega zaledja v narodu, gospodarsko je odvisna od svojih sosedov in varna je tako malo, da so jo zasedle tuje vojske, da vzdržijo red.

Ta "neodvisna Hrvatska", napravljena iz ruševin Jugoslavije in "svobodna Slovaška" iz razvalih Čehoslovaške so prvi plodovi Hitlerjevega novega "evropskega reda".

Komedija s Spoletom

New York, (NYT) — Po mišljenju nekega bivšega člana fašistične vlade v Rimu, ki je sedaj v tej zemlji, stara, olepšana madžarska kraljevska palača v Zagrebu nikdar ne bo videla potomca Savoja kot kralja Hrvatske. "Potomec Savoja", ki ga je pri tem mislil pobegli fašist, je princ Ajmone, spoletski vojvoda, 41 let stari nečak italijanskega kralja v drugem kolenu. Ko so pred nekaj meseci nacistične vojske premagale Jugoslavijo, se je Hrvatska odcepila, kakor je napravila pred tri in dvajsetimi leti z Madžarsko, samo z eno razliko — prvi odcepitvi se je proglasila za republiko, pri drugi sta jo

pa Hitler in Mussolini proglašila za namestniško zemljo, duce je postavil nečaka italijanskega kralja Ajmona kralja Hrvatske.

Ta se nikdar ni zaprisegal da bo spoštoval novo hrvatsko ustavo, nikdar ni bil kronan celo nikdar ni obiskal sv. prestolnice ali katerega druge dela svojega kraljestva. Bivši fašist je pojasnil neizgovornost Spoleta z eno besedo: strah — ter dodal:

"Ta strah ga je sedaj prijel, da se je odrekel kromorda je hrvatsko prevrat gibanje napravilo zmotno, da odšlo v Rim namesto v Berlin. Ne vem. Vsekakor, ko so pripravljali stvari v Rimu, je "gestapo" pripravljala čisto drugačne stvari v Zagrebu, pravne, ki niso jemale v obziru kraljestva ne kralja, ter več samo vrnitev Hrvatski Madžarski.

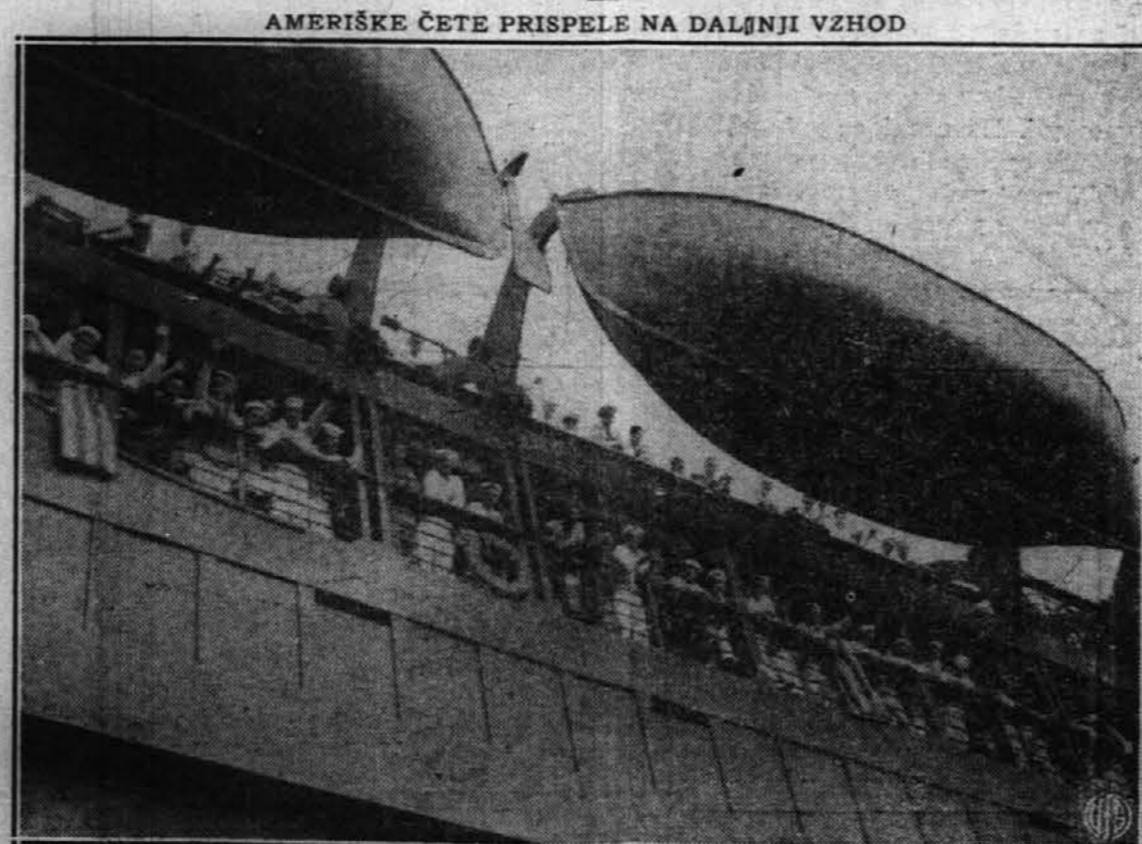
"In vendar je Mussolini in taljeval s svojim pripravljanim odborom in ukazal, da se pripravi vojna ladja, da popele nepoklicanega kralja v nekdanjo sporno pristanišče Reko, ki ima sedaj direktno železniško zvezo z Zagrebom. OVRA je ponudila spremstvo in varstvo, a vodja "gestapa" Himmler je na vprašanje odgovoril: Seveda, njegovo veličanstvo bo popolnoma varno z mojo tajno policijo.

Toda Spoletova gotovost se je spremenila v odločnost — da ne gre. Imel je svoje osebne agente v Zagrebu in zaradi njihovih poročil je postal strah kraljevega nečaka vse večji iz dveh razlogov: opozorili so ga, naj ne verjame gestapu, ker ima Himmler druge namene s Hrvatsko; opozorili so ga, da se družijo "scellerato" — gangsterjem, kakor je lutka-predsednik Pavelič.

Med tem časom je postajal Mussolini vse bolj nepotrpežljiv, a Spoletu vse bolj prestrašen. Oba sta bila srdita. Po neki zelo ostri sceni je Spolet dejal: "Prav, ekscelencija, dajte mi eno divizijo kraljevih čet — ne črnosrajčnikov — pa bom šel."

Duce je sestavil izbrano divizijo kraljevih čet in Spoletu je brzoglavno sporočil Paveliču o svojem prihodu, kar je Pavelič takoj sprejel. Tedaj pa je prišlo do neke ovire, ki je bila takdo odločilna, da je Pavelič dokončno in za vedno odbil krono — nacistična vlada je odbila dovolitev, da bi pripeljal italijanske čete v svojo kraljevino.

— Ali ste že kaj prispevali za ubogo trpeče staro domovino? Ako še ne, položite čimprej mal dar, domovini na altar!

Slika, ki je bila odobrena od mornariškega cenzorja, kaže transport ameriških čet, ki so prispeli z ladjo na neki kraj na Pacifiku, ka se bodo tam postavile na bojišče proti Japoncem.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891.

Izbija vsak dan razen nedelj, ponedeljbov in dnevoev po praznikih.

Članki in stika: EDINOST PUBLISHING CO. Nalov uredništva in uprave: 1849 W. Cermak Rd., Chicago. Telefon: CANAL 5544.

Naročnina:	
Za celo leto	\$6.00
Za pol leta	3.00
Za četrt leta	1.75
Za Chicago, Kanado in Evropo:	
Za celo leto	\$7.00
Za pol leta	3.50
Za četrt leta	2.00
Posamezna številka	3c

The first and the oldest Slovene newspaper in America. Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. Cermak Rd., Chicago. Phone: CANAL 5544.

Subscription:	
For one year	\$6.00
For half a year	3.00
For three months	1.75
For Chicago, Canada and Europe:	
For one year	\$7.00
For half a year	3.50
For three months	2.00
Single copy	3c

Dopiisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnemom, ko izide list. — Za zadnje število v tednu je čas do četrtga dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Kako je z južnoameriškimi državami v tej vojni?

Večina južnoameriških držav je iskreno pristala na skupno fronto panameriške politike, ki jo vodijo in zastopajo Združene države, ki temelji na temeljih znane Monroe doktrine. Načela te politike so v svojih temeljih le toliko spremenjena, v kolikor to zahtevajo sodobne okoliščine nanašajoče se na nevarnost, ki preti zapadni polobli od osiščne politike v starem svetu. Drugače pa še vedno velja geslo: Amerika Amerikancem!

Oba dela, severni in južni del zapadne poloble sta v sedanjem svetovnem konfliktu važna. Če razdelimo zapadno poloblo med sever in jug ob južnem delu karibejskih otočij preko mehiškega konca na jugu, dobimo na severnem delu tega teritorija 182,810,000 prebivalcev; od tu doli proti jugu do konca južnoameriškega teritorija pa 91,300,000 prebivalcev. Po teh številkah šteje sever dve tretjini populacije in jug eno tretjino.

Združene države s svojo številno populacijo, ogromno razvito industrijo in gospodarstvom naravno vodijo vse ostale ameriške države na severu in jugu. Kanada je tesno naslonjena na Združene države, tako tudi večina južnoameriških držav. Braziliya in večina malih držav na jugu so pristale na sodelovanje in že tudi uradno napovedale vojno osišču. Neko izjemno stanje pa kažejo tri južnoameriške države in to so: Argentina, Chile in Peru. V teh treh državah je že zadnjih par let opazati, da države odprta vrata raznim agentom osišča. V Argentini, kjer imajo precej upliva španski falangisti, to so pristaši politike španske stranke Falange Espanole, so naziji še vedno dokaj aktivni. Tajni preiskovalci so pred kratkem odkrili, da se nahaja v Argentini nad 60 tisoč nazijskih pristavev. Velika večina izmed teh je naturaliziranih argentinških državljanov, katere vlada niti izgnati ne more. Ti so ba- je pripravljeni, da bi v slučajih invazije igrali važne u- lože v prid osiščnih sil. Chile in Peru sledite enako ču- dnim tezam politike, ki se odkrito kaže tuintam za nepri- jazno napram solidarnosti ameriških držav.

Vsled močnega upliva falangistične politike v Argenti- ni prevladuje med mnogimi vodilnimi Argentinci mne- nje, da bodo osiščne sile zmagale v tej borbi. Zato zauze- majo dvomno stališče, da bi se ne zamerili osiščnim silam in da bi tako lahko nastopali v slučaju take zmage kot prijatelji osišča. Ljudske mase se sicer ne strinjajo s to politikom. Toda slabo je, ker je argentinški predsednik ljubljenec falangistov in zavzema čudno nejasno stališče do sodelovanja med ameriškimi državami. Chile in Peru sta radi svoje čudne politike enako nevarni. V južnem Ti- hem morju lahko nudijo Japoncem veliko pomoč že samo s tem, če dovoljujejo njihovim ladijam zavetje, mesto, da bi jih izključile in jim prepovedale vsak pristanek, kakor so to že storile druge ameriške države na jugu. Obenem pa te dve države so bogate na raznih surovinah, ki so po- trebne vojni industriji.

V sedanji borbi je potrebno sodelovanje vsake ame- riške države, bodisi na severu ali jugu. Argentina bi n. pr. če bi solidarno sodelovala s svojimi sosedami na za- padni polobli, lahko nadzirala južne vode, dočim mora zdaj to službo opravljati ameriška mornarica, če noče, da ne doživi v teh delih zapadne poloble kakih iznenade-rij.

Kakor smo že omenili, da so Argentinci silno zavero- rovani v zmagi osišča, kaže se posebej to, da ne polagajo važnejše nobenih važnosti na ruske zmage nad Nemci. Argentinški tisk, jih komaj površno omenja. Silno važnost pa polaga na japonske zmage na Daljnem vzhodu, kakor, da ima to odločiti končno zmagom med osiščnimi in demokratičnimi državami. To kaže, da je v Argenti- ni nekdo silno na delu za kulisami argentinške politike, da bi tako zasenčil vse, kar se doseže na strani zavezni- kov, povečuje pa vse, kar se dogodi na strani osišča. Mo- goče se argentinška politika spremeni, ko pride do par važnih zmag na strani zaveznikov. Mogoče? Toda to ni iskrena, niti ne politika dobrih sosedov. To je politi-

ka nekega oportunizma, ko sosed sosedu izdaja, če mu kak tujec več ponuja od sosedu.

To čudno stališče seveda izvira iz gotovih razlogov. Naziji in Francovi falangisti baže obljubljajo agrikulturi državi Argentini sijajno bodočnost. V slučaju osiščne zmage, bi Argentina dobila glavno nalogo mesnega in žit- nega izvoza za Evropo. Južnjakom brni po glavi trгови na, zato se kar ne morejo ločiti od mizurkanja osiščnim silam.

Ta oportunistična politika Argentine in njenih sosed Chile in Peru se zna pa nad njimi še občudno maščevati. Zmaga bo na strani demokracij in oni, ki v tej borbi nudi- jo nazijem zavetje ne bodo pozabljeni od strani Anglije ne Zdr. držav. Plačani bodo, kakor bodo zaslužili s sedaj- njim obnašanjem. To naj si zapomnijo.

MONROESKA SLOVENKA SE OGLAŠA

Božične praznike smo praznovali zdravi in zadovoljni. — Za te praznike ozaljšajo cerkve z zelenimi drvesi in drugimi cveticami ter z raznobarvnimi lučkami. Postavijo tu- di krasne jaslice. — Kakor po navadi, smo imeli tudi letos polnočnico in verniki so napol- nili cerkev do zadnjega koti- čka. Cerkveni pevci so krasno prepevali božične pesmi, pod vodstvom našega novega g. kaplana Rev. Bernard Mores. Tako lepega in zdravega petja ni imela fara sv. Jožefa že ne vem koliko let. — Naj ome- nim, da ima fara sv. Jožefa zelo goreče gg. duhovnike. Du- hovníka sta sicer tukaj roj- na, g. kaplan je slovaških star- šev, ki je na fari sedaj eno leto, pa se silno trudijo in prizade- vajo za zveščanje duš.

Za božično dobo nismo imeli posebno hudega mraza, vreme je bilo oblačno, tiho in brez snega, zato smo pa bo- žične praznike lahko lepo praznovali. Toda, koliko je vernega ljudstva na svetu, ki v današnji dobi ne morejo ob- hajati božjega praznika. Koli- ko strašno gorje vlada v Ev- ropi, tam, kjer vlada svet, ki je šel v svojem gospodarstvu brez Boga, tako strašno da- leč. Taki voditelji, ki so vozili brez Boga, so zavozili narode, da se sedaj koljejo. Kako lepe nauke je pred dvajsetimi leti napisal France Bernik, župnik v Domžalah. V svoji knjigi polni nauk opisuje kako se dela greh in bogoskrunstva, zaradi katerih pride božja je- za nad narode in Bog izpusti satana, da vlada na svetu s svojo voljo ter zapeljuje ljudi. Pa bo kateri dragih čitateljev rekli: Zakaj nedolžni trpijo. Toda, Bog ne bo za vsako reč napravil čudeža in ne loči lju- di na tem svetu, ampak jih bo ločil, dobre namreč in hu- dobne, šele po smrti in bo pri- šel vsak tja, kjer si je zaslu- žil. Le samo premisljimo gre- he, ki se gode po svetu. Ze prva dva človeka sta napravi- la velik greh, ker sta se upra- božji postavi. Zavrženi angeli so napravili ene vrste greh, pa so izgubili vso nadaljno pravi- co do nebes za večne čase. Premisljimo pa, koliko vrst gre-

ha napravimo mi na zemlji ter izzivamo jezo božjo?

Sedaj mi pa dragi čitatelji oprostite, če bom nekaj napi- sala iz knjige "Izpolnjaj zapo- ved", katero je spisal že zgo- raj omenjeni domžalski žup- nik pred dvajsetimi leti. Med drugim tako le piše . . . Na Bledu je družba mladih ljudi v gostilni snela s stene križ, ga zasramovala in strla. V drugi gostilni enako bogoskrunstvo s križem. Od ondod so šli in na planem razbili tri blago- slovljene kapelice . . . Dne 16. decembra 1920. — V noči od 8. in 9. decembra so neznan- storilci popolnoma opustošili pokopališče v Metliki. 60 spom- enikov so porušili, prevrtili in izruvali železne križe in jih večinoma polomili. — V mese- cu juniju so neznanj tatrovi vlo- mili v župne cerkve, tako na Jesenicah in v drugih župni- jah, odkoder so ukradli kelihe, ciborije, monstrance s sv. R. Tes- lesom vred, potem so pa po- sveščene hostije raztresli na okrog. — V mestu Šlan na Če- škem, je postal dne 5. julija 1920 žrtev nezasiščane su- rovnosti stebel presvete Trojice v vsem svojem umetniškem delu in leži v razvalinah. Zgodilo se je to ob 5 uri popoldne, ob belem dnevu. Delavci so prišli z dela, prinesli lestvo in eden delavec je splezal po lestvi navzgor, pljunil v obličje Ma- teri božji in jo večkrat udaril po glavi ter glavo odbil. To se je zgodilo ob navzočnosti do 200 oseb, ki so se temu po- četju smijali. — Vse to je bilo pisano v "Edinosti" iz Chica- go, leta 1920. — Na Češkem je župan mesta Prage izdal odredbo, da se iz vseh mestnih šol odstranijo križi. Potrgali so križe s sten in jih zmetali na voz. Tudi molitev je bila prepovedana. Šolski otroci pri- povedujejo, da ne verujejo v Boga; gredo iz šole počakajo pred podobo Križanega, dečki in deklice ter začno podobno kamenjati. — Pri St. Viču nad Ljubljano ob nedeljah ženske žanjejo, moški kosijo. — In Bog ve kaj še. In tako je bilo iz leta v leto, dokler ni bila mera polna.

H koncu bi še rada napisala malo pripovedko, saj je skoro resnična. — Ko je Adam šel po svojem grehu na precej vi- sok grbi in je še na tem hritu

splezal na precej visoko dre- vo, je v hudi vročini gledal okolu po široki zemlji, kako se vse suši in kako je vse tiho in mrtvo. Začel je premišlje- vati, kaj bodo jedli. Oh, ko bi ne bil nikoli greha napravil, je zastokal. — Pa mu je prišlo na misel, da mu je Bog zapo- vedal zemljo obdelovati. Sel je, vzvel plug, katerega je vle- kla mula in ko je tako oral pu- sto zemljo, se mu je prikazal gospod Bog in ga ogovoril, kako se ima pri svojem delu. Silno težko, pravi Adam, in vroče je. Pa prifrči okolu ušes škranček in silno lepo zapoje. Adam je od veselja kar posko- čil in že je začela pihati hladna sapica. Tedaj je vpra- šal Adam, kakšne posledice je napravil njegov greh njegovim potomcem. Tedaj mu Bog pra- vi: Pusti delo in pojdi z me- noj. Ko sta tako hodila precej časa, sta prišla do velikega morja, kjer se ustavita. Glej to morje, pravi Bog, to je morje človeškega potu. Gresta naprej in prideta do drugega velikega morja. Spet sta se ustavila in Bog pravi: To je morje človeških solza. Sta sta naprej in prišla do tretjega velikega morja, ki je bilo rde- če. Zopet se ustavita in Bog pravi Adamu. Poglej Adam, to je pa morje človeške krvi. — Kot sem že enkrat pisala, kako se je sonce in nebo obrni- lo na svetlo, naj povem, da tukaj svetlo sije in sije svetlo tukaj v Ameriki ter bo sijalo tudi onstran Atlantika, evrop- skim narodom, tistim, ki po ne- dolžnem trpijo in so preganjani ter jočejo. — Pozdrav in vso srečo v letošnjem letu vsem naročnikom in čitateljem tega lista!

Monroeška Slovenka
—
POROČILO O DELU ZA AMERIŠKI RDEČI KRIŽ
Shebogan, Wis.

Zadnje spomlad se je med Slovence v Sheboganu ustanovil oddelek Ameriškega rdečega križa. Od takrat naše žene in tudi dekleta pridno šivajo, pletejo in delajo bolni- ške obveze.

Odkar je Amerika vstopila v vojno, je potreba pri Rde- čem križu mnogo večja, zato je nam v zadoščanje, da se na- še rojakinje tako številno in tako rače odzovejo klicu te dobrotelne organizacije. Vsem Slovincem našega mesta je to v priznanje, saj se ravno po takih delih sodi lojalnost na- pram naši novi domovini.

V zadnjem poročilu so bila navedena imena vseh delavk, ki so pri tem delu zaposlene, čanes pa omenjamo le one, ki so v letu 1941 prejele odliko vanje za svoje delo od organi- zacije Rdečega križa.

Skupina pri delu za bolni- ške obveze šteje 26 delavk. Načelnica je Mrs. Mary Fale, ki je obenem tudi v pomoč pri transportaciji šivalnih izdel- kov. Pri delu za bolniške obve- ze so bile odlikovane sledeče: Mrs. Mary Fedran, (odlikova- na dvakrat); Miss Philis Brulla, (odlikovana dvakrat); Miss Mary Markelz, (odliko- vana dvakrat); Mrs. Ana Za- verl, Mrs. Helen Valentincič in Mrs. Mary Godez.

Skupini za pletenje načelu-

je Mrs. Mary Repenšek. Iz- med 22 delavk je bilo odliko- vanih 10, namreč: Mrs. Mary Bernot (odlikovana dvakrat). Mrs. Jos. Dragan, Mrs. Ana Kotnik, Mrs. Mary Kovačič, Mrs. Mary Mešnic, Mrs. Joh. Mohar, Mrs. Mary Repenšek, Mrs. Anna Ortar, Mrs. Anto- nia Požun, Mrs. Frances Si- menz.

Mrs. Julia Zorman in po- pisana načelujeva šivalnemu oddelku ki šteje 30 delavk. Sledeče so bile odlikovane: Mrs. Kristina Rupnik, Mrs. Mary Boršček, Mrs. Frances Debevec, Mrs. Joh. Nagode, Mrs. Mary Dragan in Mrs. Dragan in Mrs. Louise Bow- han.

Načelnik sheboyganske ed- nice Rdečega križa, Mr. H. W. Whinfield, se lepo zahvaljuje za izvršeno delo ter se pripo- roča za nadaljno sodelovanje. Vsem, ki imamo opravka pri tem delu, je v veselje sli- šati priznanje in pohvalo o le- po izvršenih izdelkih, ki so jih naše rojakinje izgotovile. — Lepo delo, je dobra reklama za pridne ženske roke.

K slovenskemu oddelku Ameriškega rdečega križa spadajo Slovenke vseh družtev in organizacij v Sheboganu. Nobene razlike ni. Skupina ima samo en cilj — dobrodel- nost. Načelnice so zelo hval- ležne za ko-operacijo v pre- tečenem letu ter upajo, da be- do naše žene in dekleta to le- to s podvojno močjo delovale, ker je potreba toliko večja.

Marie Prisländ

KOSILO ZA DEVET CENTOV

Enajst let stara Anna Abat- tista, ki živi s svojimi starši, tremi sestrami in dvema brato- ma dvoječka in nekem newyor- škem apartamentu, je dobiła prvo pohvalo na otroškem pomožnem kontestu, kako napraviti izdat- no okusno kosilo kar na ceneje.

Anna se je domislila, da naj- bolj izdatno kosilo obsti ji iz v sopari kuhane in z masom za- beljene pese, špinače in koruze, kosom kruha namazanim z ma- slom, kozarca mleka in kosa ba- nane. — Odpravila se je v gro- cerijsko trgovino, kupila pese, koruze in špinače, vsakega za en cent, štiri in pol cente mle- ka, za pol centa kruha in masla in za cent banane. Deklica se je izrazila, da ona že ve kaj je do- bro, pa tudi ne stane veliko. — Ekonomki, ki so presojevali kon- test so izrekli, da jedi, ki jih je pripravila ta deklica, niso samo okusne, pač pa tudi visoko v hra- nljivih kar je pač glavno. — Če bi se družina staršev te deklice, ki šteje osem oseb, hranila po njenem načinu, bi porabili za ce- lo kosilo komaj 72 centov.

NITI V SANJAH NE MISLIJO NA LENINGRAD

Moskva. — (TP) — Neki nemški ujetnik, (katerega so Rusi vjeli na leningradski fronti je izpovedal poročevalcu moskovske "Pravde", da znašajo naziske izgube pri Leningradu 60 odstotkov nji- hovah najboljših moči, ki so jih tam imeli. Dostavil je tudi, da sedaj nihče izmed nazijskih vojakov niti sanja ne, da bi nemška vojska mogla kedaj vzeti Leningrad.

Dogodki med Slovenci v Ameriki

Srebrni jubilej

Cleveland, O. — Mr. in Mrs. Frank Baraga, iz Lockyear Ave. sta preteklo sredo 14. jan- narja slavila petindvajsetlet- nico zakonskega življenja. V počast tega jubileja so jima so- rodniki in prijatelji že v soboto 10. januarja priredili lepo presenečenje v Slov. narodnem domu ter jima iskreno časti- tali.

V bolnišnici

Marquette, Mich. — V tu- kajšnji bolnišnici se nahaja že nekaj dni rojak Frank Kot- hnik, ki živi v Birch, Mich. Imel je nesrečo, da mu je trčak zdro- bil nogo v členu ter jo tako hudo poškodoval, da so mu jo morali odrezati pod kolonom. Rojak je doma iz Loža na No- tranjskem.

Nov grob v Clevelandu

Cleveland, Ohio. — Po dolgi boleznii je na svojem domu umrla Johana Blatnik, roje- ha Mišmaš, v starosti 63 let. Doma je bila iz Hinj pri Žu- zumberku na Dolenskem in je prišla v Ameriko pred 42. le- ti. Soprog John ji je umrl že pred 13. leti. Zapušča dve hčeri in šest sinov ter dve se- stri, v starem kraju pa eno sestro. Pokopana je bila v če- trtek 15. januarja iz cerkve sv. Vida na Calvary pokopali- šče.

Iz Penne

Johnstown, Pa. — V Frank- lin-Connemaugh je 10. januar- ja umrl rojak Adrej Drobnič, v starosti 60 let. Doma je bil iz Grahovega pri Cerknici na Notranjskem in je prišel v Ameriko pred 38. leti. Zapu- šča ženo, dva sina, hčer in ene- ga brata.

Iz Južne Amerike

Buenos Aires, Argentina. — V Villi Devoto se je poročil Alojzij Zorž, doma iz Dorn- berga pri Gorici, z Evo Offei- ni. Svatba bi se imela vršiti v Gospodarskem društvu v Villi Devoto, pa se radi nesrečnega slučaja ni vršila. V istem času, ko se je vršila poroka, je težka nesreča zadela nevestino hišo, umrla je nevestina sestra.

Smrt kosi ob Pacifiku

San Francisco, Calif. — Tu- kaj je preminul rojak Anton Russ, po domače Šmetov, iz Travnika v Loškem potoku Star je bil 66 let. V društvu ni bil nobenem, zato je bil pog- reb bolj žalosten. — Rojaki, ki niste v nobenem podpornem društvu, vzemite ta zgled v naznanje. — Omejeni je bil naročnik Amer. Slovenca. — Naj počiva v miru!

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in naj- starejšo jugoslovansko Ra- dio uro od 9. do 10. ure do- poldne na WGES postaji, 1360 kilocycles.

SOVRAŽNIK SE JE ZDRAMIL (370)

BANISHED BY THE APES, TOMMY RESUMED HIS JUNGLE WANDERINGS ALONE. EVEN THE LION CUBS HAD DISAPPEARED.

DIRECTLY IN HIS PATH WAS A ROE- BUTAWA WARRIOR WHO STOPPED TO REST AND FELL ASLEEP.

COMING UPON HIM SUDDENLY, TOMMY TURNED TO RUN. THEN HE SAW THE BOW AND ARROWS. HE NEEDED SUCH WEAPONS. BUT HE STEPPED ON A TWIG. IT SNAPPED. THE WAR- RIOR'S EYES SPRANG OPEN.

Toda v svoji neprevидnosti je stopil na suho vejo, ki je počila. Divjakove oči so se odprle.

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

KAJ BO NAM PAVEDAL MINISTER SNOJ?

Minister v jugoslovanski vladi g. Franc Snaj, ki je mučil v septembru in oktobru 1941 v Ameriki in se je na to podal v London na važno posvetovanje z jugoslovansko vlado in se je ob novem letu vrnil nazaj v Ameriko, bo nastopil v nedeljo dne 25. januarja 1942. na velikem narodnem shodu, ki ga prireja v dvorani sv. Stefana na West Cermak Road in Wolcott Avenue v Chicagi Klub "Ljubljana".

Za nas Slovence je g. minister Snaj važen še posebno zato, ker je Slovenec, ker je sin našega naroda. Bil je doma do napada na Jugoslavijo, bil z vlado vse skozi in je član vlade in legitimni zastopnik slovenskega naroda doma. On bo nam vedel povedati prihodnjo nedeljo 25. januarja v Chicagi na shodu natančno kaj so cilji jugoslovanske vlade glede naših slovenskih krajev. Kaj so cilji vlade glede naših Primorcev, Prekmurcev, Korončev in sploh glede vseh Slovencev. Važno sporočilo bo imel za vsakega. Zato vsak Slovenec in Slovenka od blizu in daleč v nedeljo 25. januarja pridite na veliki narodni slovenski shod v Chicagi, da slišite poročilo domovine iz ust našega slovenskega ministra g. Franca Snaja.

Pridite vsi. To bo prva prilika za ameriške Slovence, da bodo imeli med seboj slovenskega ministra, ki bo v naši lepši slovenski besedi poročal o domovini in sedanjih težkih razmerah doma, o katerih dobliva vlada po raznih virih poročila. Pridite da ga čujete, kako je zdaj naša domovina razdeljena, katere kraje kontrolira katera oziroma sila. Zanimivo bo za vsakega in kdor ne bo navzoč, bo res veliko zamudil.

S svojo udeležbo na tem shodu bo pa pomagal vsak tudi slovenski pomožni sekciji. Polovica čistega prebitka bo Klub "Ljubljana" poklonil v sklad za trpeče rojake in stari domovini, kar je lep namen in vrh, da tudi radi tega

vzroka vsak pride, da pomagajo. Zato bodi doma kjerkoli iz slovenskih krajev, pridite na shod vsi Primorci, vsi Korončci, vsi Prekmurci, vsi Slovenci iz vseh slovenskih krajev, da se pokažemo v nedeljo 25. januarja skupaj, da pokažemo slovenskemu ministru, da je v nas še globoka zavest in veliko ljubezni do stare domovine Slovenije. Pokažimo 25. januarja s svojo navzočnostjo tako!

Po shodu bo velika narodna zabava. Naše vrle slovenske žene in dekleta pripravljajo bogat program. Servirale bodo v dvorani "Ljubljansko" večerjo". Miss Katie Triller, znana zavedna Slovenka iz Whiting, Ind. bo pripravila za ta večer okusen "ljublanski gulaž". Saj veste kako je bil okusen "ljublanski gulaž" pri vrčku piva, na razpolago bodo še druga jedila in nikomur ne bo treba domov k večerji, ker vse to bote dobili v dvorani. Naj bo to za vsakega predpustna slovenska narodna domača zabava, ob kateri se bomo malo povesečili in razvedrili.

Program na shodu bo nekaj posebnega. Nastopalo bo pevsko društvo "Adrija". Potem bodo nastopile znani slovenski priljubljeni pevki sestri Mary in Genevieve Korenčan. Povabljen je tudi Prešernov kvartet. Dalje bo nastopila tudi skupina žena in deklet v spremstvu mož v narodnih nošah. Za one, ki se radi vrtijo od zvokih valčkov, polk in koračnic pa bo igrala najboljša godba. Sploh, to bo dan slovenskega veselja, kakoršnega že dolgo ni bilo med nami. Zato pridite od blizu in daleč. Povejte to novico tudi svojim znancom in prijateljem!

Shod se prične točno ob 4. uri popoldne. Po shodu narodna domača zabava s plesom. Vstopnina samo 45c.

Poslušajte v nedeljo 18. januarja dopoldne slovenski govor na jugoslovanski radio uri, na postaji WGES. (1360 klyc), med 9 in 10 uro dopoldne.

IZJAVA GENERALNEGA PRAVDNIKA

Generalni pravdnik Francis Biddle je ravnokar izdal sledečo izjavo glede nameščenja inozemcev v privatnih industrijah.

Pred dvema tednoma je Justični departament izdal poziv na državne in lokalne izvršitelje zakona ter na splošno občinstvo, naj pomagajo doma varovati svobode naše dežele, za obrambo katerih se naša dežela sedaj bori, s tem da obvarujejo civilno svobodo našega lojalnega ne-državljanškega prebivalstva. Odziv na ta poziv je bil vzpodbudjen — odeval je skoraj nič histereje in onega nasprotstva naravn inozemcem kot takim, ki je tako pokvarilo naš rekord začasa vojne pred dvajsetimi leti, in pripraviljanost, da se poklicani federalni oblasti prepusti problem, da ravna z onimi nelegalnimi ali izdajalnimi elementi, državljanji ali inozemci, če jih je še kaj.

Preostaje pa še vedno resen problem, pri katerem treba imeti našo veliko svrhu stalno pred očmi; to je problem zastopavanja inozemcev v privatnem zaposlovanju.

Ne moremo predstavljati si bolj kratkovidnega, škodljivega ali neameriškega ravnanja v tem času, kakor izključevanje ne-državljanov od poštene privatnega zaslužka. V prvi vrsti, to je jako učinkovit

način, da se rodi nesloga, da se prelomi vera napram ljudem, ki so prišli v Ameriko kot zavetje svobode in pravičnosti. Tako pčćenjanje je popolno zanikanje naših ameriških institucij, naših svobodnih načel, na katerih je bila ustanovljena naša demokracija.

Zal moram reči, da na znanje Justičnega departamenta je prišlo mnogo slučajev, ko so delodajalci odpustili delavce radi kake površne "sumnje", da utegnejo biti neljalni inozemci ali celo, ker imajo "inozemsko doneča imena"! Rač bi opozoril take delodajalce, da izmed vsega našega ne-državljanškega prebivalstva od skoraj 5,000,000 le manj kot 3000 jih — po šest izmed vsakih desetisoč — je oblast smatralo za nevarne miru in varnosti Zdrženih Držav. Te inozemce so federalne oblasti vzle v svojo šrambo.

Rad bi tudi opozoril take delodajalce, da mnogi izmed njih "inozemcev", ki so jih odpustili, imajo sedaj svoje sinove v naši vojski ali mornarici. Izmed njih, ki so umrli boreč se proti izdajalnim napadom na Manilo in Pearl Harbor, bili so možje, katerih ime je bi-

Ameriški Rdeči križ vodi točano kampanjo, da zbira med prebivalstvom znesek 50 milijonov dolarjev. Vsakemu večjemu mestu je bila nakazana kvota, koliko se pričakuje od njega. Chicaška kvota je \$3,750,000. Polovica od omenjenih 50 milijonov bo šla za pomoč vojaštvu ostalo pa po večini za razne civilne potrebe.

lo Wagner in Peterson in Monzo in Rossini.

Izključiti inozemce od služka je kratkovidno in škodljivo. Naša dežela potrebuje sedaj izurjenost in službo vsakega zdravega in lojalnega človeka, državljana in inozemca, in odjemati deželi priložnost njihove službe, je gospodarska zguba in bedast pogrešek.

Zdi se, v tej zvezi, da prevladuje nekoliko zmedo, kar se tiče stališča, ki je zavzema federalna vlada, in kar se tiče določb federalnih zakonov z ozirom na zaposlovanje inozemcev. Kar se prve točke tiče, je izrečno stališče federalne vlade, naj ne bo nikakega diskriminacije ali zapostavljanja v zaposlovanju inozemcev v obrambnih industrijah iz razloga plemena, vere, barve ali narodnostnega izvira.

Kar se zakona tiče, imamo le eno omejitev: v slučaju tajnih, zaupnih ali omejenih kontraktov za sestavine in pritikline aeroplanov, si mora delodajalec zagotoviti dovoljenje s strani dotičnega načelnika federalnega departamenta, ako hoče vzeti v službo inozemce. Vojni in mornariški departamenta sta ustanovila redno postopanje za reševanje takih prošenj in sta ugodila istim na tisoče. Ob tej priliki naj bo tu omejeno, da razmeroma jako malo teh prošenj za zaposlitev inozemcev ni bilo povoljno rešenih, niti ne v zapnem delu.

Ni drugih federalnih zakonov, ki bi omejevali zaposlovanje inozemcev s strani privatnih delodajalcev v narodnih obrambnih industrijah, in seveda ni prav nikakega federalnega zakona, ki bi zabranil zaposlovanje tujerodnih ameriških državljanov kateregasilodi narodnostnega izvira. Ni na svetu nikakega razloga, zakaj ameriška industrija ne bi dajala delo lojalnim ljudem, inozemcem ali tujerodnim Amerikancem; pa tudi nikakega mogočega opravičenja za odpustitev takih zaposloencev. Fed. vlada obsoja tako diskriminacijo in urno pozivlje vse delodajalce, naj ne ravna je tako.

Vojna ogroža vse civilne pravice; res je, da smo imeli vojne tudi poprej in so naše osebnosti svobode jih preživele, ali imeli smo čase surovega zlorabljanja, ko je histerija in sovražstvo in strah planil kvšku in ko so manjšine treple nezakonito in krute zlorabe. Vsak človek, ki mu je mar za svobodo, za vlado po zakonu — in vsa svoboda temelji na pravičnem izvrševanju zakona — mora boriti se za nje za drugega človeka, s katerim se ne

strinja, za pravice manjšine, za boljše priložnost neprivilegiranih ljudi z isto vztrajnostjo, s katero bi se boril za svoje lastne pravice. Ako nam je mar za demokracijo, nam mora biti mar za njo kot nekaj, kar velja tudi za druge, kakor za nas; da, tudi za inozemce, za Nemce, za Italijane in Japonce, za one, ki so z nami, kakor tudi za one, ki so proti nam; Kajti Bill of Rights ne šteti le ameriških državljanov, marveč vsa človeška bitja, ki živijo na naših ameriških tleh, pod našo ameriško zastavo. Pravice Anglo-Saksoncev, Židov, Katoličanov, Črncev, Slovanov, Indijancev — so vse enako pred zakonom. Vse to moramo stalno imeti pred očmi in se dosledno moramo ravnati — seveda, ako zares ljubimo pravičnost, in ako zares črtimeo bajoneto in bič in puško in ves Gestapovski način ravnanja s človeškimi bitji.

PREJŠNJI PREDSEDNIK IRAKA OBSOJEN NA SMRT

London. — (TP) — Turki radio je poročal, da je bil bivši predsednik Iraka, Raschid Ali, ki je držal z naziji, obsojen na smrt. Obsodba je bila izrečena na sodnji v Bagdadu. — Turki radio nadalje poroča, da sta bila prav tako dva člana njegovega kabineta in nekaj vojaških častnikov, obsojeni na smrt na istem sodišču. — Raschid Ali, kakor se poroča, je, ko mu nakana z naziji ni uspela, z drugimi nazijskimi zaupniki z letalom pobegnil v Berlin.

ZA NAŠE GOSPODINJE

Skrb za obutev
Skrb za obutev je dandanes na mestu bolj kot kedaj poprej, pa četudi se ni nobenega pomanjkanja, je vendar dandanes usnje dragocenejšje kot je bilo prej in je treba z njim štediti. Z usnjem pa štedimo, če z njim prav ravnamo.

Najhujši sovražnik usnja je voda. Voda luži usnjena vlakna in jih uničuje. V luknjice ki se večajo, vdirata prah in pesek ter mehanično kvarita vlakneca. Zato je potrebno, da napravimo usnje za vodo nepropustno. To velja zlasti za usnje podplatov.

Nove podplate so v prejšnjih časih namazali z lanenim oljem, sedaj se dobe impregnacijske snovi, ki napravijo usnje zelo trpežno. Treba je z njimi namazati ves podplat in vezne dele z ostalim čevljem, istotako rob do zgorjnega usnja. Ko čevlje sezujemo, jih dajmo na kopito, da si ohranijo obliko, umazane čevlje umij in napolni s papirjem. Sušiti jih smeš le v bližini peči, ne pa na sami peči, kajti mokro usnje se od vročine hitro ožge in postane trdo ter lomljivo. Zgornje usnje ostane voljno, če ga miazemo z mastjo za čevlje.

Čevlji naj ne ostajajo dolgo neočiščeni in prašni, ker prične potem usnje pokati. Preden jih osnažimo, je treba temeljito odstraniti z njih vsa nesnago, potem jih tenko namažemo in jim damo sijaj z volneno krpo.

PRIPRAVA NEKATERIH JEDI

Telečja kisa juha
Kuhaj v slani vodi pol telečje glave, da je mehka. Odloči od kosti, olup jehzik ter zreži na kocke. V primerno kozo deni dve žlici presnega masla ali masti od pečenke, ko se speni prideni zelenega peteršilja in tri žlice moke. Ko je nekoliko porumeno, prilivaj med vednim mešanjem dva in pol kvorta goveje juhe, dodaj malo muškatega oreška, vršiček majerona, košček limonine lupinice, malo belega vina, ali vinskega kisa. Pusti nekaj časa vreти nakon juho precedi in deni vanjo zrezano meso ter dve na kocki zrezani, v raztepenem jajcu pomazani in opečeni žemljici.

Gulaž iz svinjine

Razreži tri funte prašičjega mesa od flama ali od reber na koščke. Medtem pa deni v kozo žlice masti in žlico drobnu zrezane čebule. Ko je ta rumena, prideni meso, vršiček rožmarina, pol žlice kumise, lorberjev listič, nekaj paprike in potrebno sol, dobro pokrij in pari približno eno uro; medtem pa večkrat obrni, da se ti ne pripali. Ko je meso že mehko in se mokrta posuši, poberi z žlico ne-

kaj maščobe, ako jo je pri mesu odveč, pa potresi pri kraju posode dve žlici moke, malo pomiesaj in zalij z juho. Če je treba lahko tudi malo okisaš ter pusti še nekaj časa vreти. Ko je gotovo daj v skledo in s krompirjevim pirejem na mizo.

Ukrajinski sirmiki
Zmeččaj funt dobro pretlačenega kravjega sira s par žlicami moke in žlico presejanih kruhovih drobtin, enim jajcem in soljo. Oblikuj z močnatimi rokami majhne kolačke in jih na masti rumeno oprazi ter jih naposled polij s kisló smetano. Ko so v smetani prevreli, so gotovi. Lahko pa tudi režeš z žlico od testa žličnike, ki jih skuhaj na slanem kropu. Odcejene zbeži v raztopljenim presnim maslom in polij s kisló smetano. Po okusu jih lahko posipaš tudi s sladkorjem in drobtinami in jih še le potem zabeliš s presnim maslom. Jed je hitro pripravljena in je zelo izdatna.

PRAKTIČEN NASVET

Kakc postane goveja ali juha mast okusna. — Obreži od kakoršnega koli premasnega govejega mesa odvisno mast in jo zreži na majhne koščke, prideni maščobo od juhe, ako si jo pobrala in vlij malo vode, da se mast skuha. Čez nekaj časa prilij še malo mleka in pusti da vre, dokler se vse mleko re nosi in se ocvirke ne zarumene. Potem precedi mast posebej in ocvirke posebej. Mast lahko porabiš za prikuhe, zakuhe in preproste močnate jedi, ocvirke pa za preproste prikuhe. Prav tako lahko razpustiš kostrunovo ali gosjo mast.

VOJAŠKA

Narednik Cunner Stockes kompanije H, 167 infaterije v Camp Blanding, Florida, je pravil, kako je prišel k njemu neki vojak, držeč v rokah list neke ovijalke, ter vprašal narednika, kakšne vrste rastlina je. "Joj, joj, to je strupeni bršljin," je zaklical narednik. "Saj se ni treba razburjati," je mirno odgovoril vojak, "ga ne bom jedel."

RAZNO

PREPOVED PRODAJE AVTOMOBILOV FODALJŠANA

Washington, D. C. — Iz vodstva produkcijskega urada je izšla v torek zvečer objava, da se veljavnost odredbe, po kateri je prepovedano prodajati ali dostavljati nove avtomobile in trucke, podaljšuje do 2. februarja. Ta odredba je bila prvič izdana 1. januarja ter je veljala do 15. januarja. Z nje podaljšanjem si hoče vlada pridobiti časa za popis in razdelitev kakih 450,000 novih avtomobilov, ki so v rokah trgovcev, in kakih 200,000, kateri so še po tovarnah nedogotovljeni. Teh 650,000 avtomobilov bo najbrž tudi zadnjih, kar jih bo do konca tega leta izdelanih ali prodanih.

DISTILARNE BODO PRODUKCIJALE MANJ ŽGANJA

Washington. — (TP). — Kot se poroča, je izšla odredba, da se bo produciralo 60 odstotkov manj alkohola, za razna žganja in likerje, kakor se ga je dose-daj. Preostali alkohol se bo obrnilo za izdelavo municije. Kljub temu, pa pravi poročilo, da ne bo še nobenega pomanjkanja žganja in likerjev po gostilnah, kajti zaloge je še vedno za pet let naprej.

VEST O RAZKOLU V NEMČIJI

London, Anglija. — Dočim so se doslej razširjale razne vesti o razkolu v nemškem armadnem poveljstvu, se slišijo zdaj govorice o podobnem pojavu tudi v nemški mornarici. Med vrh. poveljnikom mornarice Raederjem in med načelnikom podmornikov Doenitzom je baje ostro nasprotje.

PRVI SLOVENSKEGA POGREBNI ZAVOD V CHICAGI

ZLATA KNJIGA

ki smo jo izdali za petdesetletnico "Amerikanskega Slovenca" je s stališča slovenske zgodovine in drugače nadvse zanimiva knjiga. Vsaka slovenska hiša bi jo naj imela v svoji hiši. Naročite jo, 50c stane samo

Kdor pa želi naročiti tudi Spominsko knjigo ki je bila izdana za štiridesetletnico "Amerikanskega Slovenca" pred desetimi leti, katerih imamo še nekaj na roki, tak dobi obe skupaj, to je Spominsko knjigo od 40 letnice in sedanjajo Zlato knjigo, obe za samo 75c

Naročila sprejema: Knjigarna Amerikanski Slovenec 1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

"NA INDIJO"

— ZGODOVINSKI ROMAN —

 Ruski spisal G. P. Danilevski
 Preložil Al. Benkovič

Ali je bil vesel, ko je srečno prebil vihar na Belem morju! V Arhangelškem je Peter tudi sprevidel, da potrebuje Rusija še vse drugačnih pristanišč in da mora zavzeti ušnja svojih rek, da bo z dobičkom nečevala surovine. A črnomoško obrežje je bilo v turški oblasti, bregovi Vzhodnega morja pa v švedski. Da odpre domovini pot na Črno in Vzhodno morje: to si je postavil Peter za vojaško in politično nalogo življenja.

Najprvo se je obrnil proti Turkom in se zato zavezal s cesarjem Leopoldom I. 18. julija 1696. je zavzel Azov ob Črnem morju. Sledečo leto pa se je odpravil na ot v zapadne dežele, da bi opazoval politiko, tehnične umetnosti in običaje.

To je bilo prvič, da je obiskal Zasad. Zbral je veliko poslanstvo 270 oseb pod vodstvom Lefortovim. Pot je vodila naprej v Rigo. Car si je hotel ogledati trdnjavske naprave, a poveljnik je zabranil. To je Peter kasneje navedel med vzroki za vojno s Švedi. V Berlinu se je dal izprašati iz vojne vede ter vzel spričevalo. V Amsterdamu se je ločil od ostalega osebja ter se zadal nekaj časa za ladijskega tesarja z imenom Peter Mihajlov. Kako se je radoval, ko so ga pozdravili za mojstra! Moskovskemu patriarhu je tedaj pisal: "Tu sem, da se izučim mornarstva, da se z dobljenim znanjem povrnem in — to bo do poslednjega trenutka težnja moja — da sovražnike imena Jezusovega premagam ter kristjane osvobodim. Saj je rekel Bog Adamu: V potu obraza boš kruh jedel." — Dobro so vedeli, da je zatajenec car, a Peter ni hotel, da bi ga spoznali. Ko so v državni zbornici vsi obrnili oči vanj, si je potegnil veliko vlasuljo na obraz ter jezen stekel proč. Vsaka neznanca reč mu je vzbujala zvedavost, tako slepivni glumači kakor učenjaki. Kjer je našel porabne ljudi, jih je jemal v službo. Vzorcji za rakve, holandske mačke in psi-podganarji so se pošiljali na Rusko. — Angleški kralj Viljem III. je poslal Petru naproti krasno ladjo, iz katere je januarja 1698. v Grinvicu stopil na suho. Pogled na ladije ga je tako prevzel, da je vzkliknil: "Ko bi ne bil car, bi hotel biti angleški admiral." Obiskujoč Viljema, se v palači nič ni zmenil za lepe slike, pač pa je bil vznemirjen nad strojem, ki je kazal smer vetra. V neizmernem in bogatem Londonu je hotel vse videti: izpraševal je o naukih različnih verskih ločin, obiskoval največje delavnice, razgovarjal se s prvimi tvorničarji o njih kupčiji in pridobil mnogo delavcev, da so se izselili v Arhangelšk ali Moskvo ter postali Rusom učitelji.

Zapadnjaki, ki so carja opazovali, občudujejo na njem neizmerno vedoželjnost in vztrajnost, a poudarjajo, da ima smisel le za mehanična dela. Posebno dvorne gospe ga imajo za napol barbara. Resnično ga je poniževala pijanost, ki se ji je večkrat prepuščal. — Z Angleške ga je vela pot skozi Nemčijo na Dunaj, odkoder je bil namenjen v Italijo. Toda vest, da so se uprli strelci, ga je pozvala domov. Upor je maščeval s krvavo strogostjo: palo je okoli 2000 glav, polk strelcev je bil razpuščen.

Nato pa se je Peter brez odloga lotil z veliko delavnostjo in brezobzirnostjo, da preustroji Rusijo. Kar mu je ugajalo v tujini, majhno ali veliko, vse naj bi si Rusi usvojili. Časostetje se je menjalo z letom 1700: do tačas so namreč Rusi začeli

njali leto s septembrom, poslej z januarjem po julijanskem koledarju. Ker so protestanti kmalu potem sprejeli izboljšani gregorijanski koledar, se rabi stari julijanski samo še pri Rusih, ki so zato v časostetju za 13 dni za nami. Postava je ukazala, naj se preprosti ljudje uče branja in pisanja; ustanovljale so se šole, ki so bile prej redke. Tiskarnice in tvornice so vstale, pobiranje davkov in vsa uprava se je poenostavila. Kmalu so se dvignili državni dohodki od šestih na šestnajst milijonov tolarjev.

Vse to je bilo dobro in pravo; a carjeva samovolja se je lotila tudi narodne noše, starodavnih ruskih šeg in običajev — vse to, ki je bilo tako vezano z narodno dušo, naj bi se umeknilo zapadnjaštvu. S tem je razvnel le še večji odpor zoper vse presovnovne načrte, tudi najboljše.

H kratu je Peter zagrabil vojne zasnove, ki jih je imel zoper Švedsko, da bi pomeknil ruske meje do Vzhodnega morja.

itično se je pripravil, sklenivši zveze s poljskim in danskim.

Vojna s Švedi, ki so bili tačas najboljši evropski vojaki, je bila za Ruse in Petra samega visoka bojna šola. Švedski kralj Karol XII. je bil viteški junak in vrl vojskovodja, toda nespreten politik. Dasi je Šved od začetka Petra in Ruse v vsem nadkriljeval, vendar ni odolel Petrovi žilavosti in razboritosti. Dne 17 oktobra 1700. je pri Pernavi 8000 Švedov z lahko to premagalo 40.000 Rusov in še zajelo večino ruske armade. A Karol zmage ni izrazil in Peter je rekel dobre volje: "Brat Karol nas bo še marsikdaj potolkel, a naposled se bomo le naučili od njega, kako ga premagati."

Kakor roman, nanizan iz junaških in drznih činov, se bere nadaljnja zgodovina vojevanja švedskega kralja. Najprej se je obrnil zoper poljskega kralja Avgusta I. in ga popolnoma premagal. Šele leta 1707. je zopet krenil na Ruse. A koliko so bili ti v sedmih letih napredovali, bojujoči so zoper posamične švedske generale! Karola je drznost gnala naravnost na Moskvo, da bi v ruski prestolici narekoval Petru mirovne pogoje. A pri tem si je — kakor sto let kasneje Napoleon — izčrpal silo. 8. julija 1709. se je vnela odločilna bitka pri Pultavi, kjer je bila uničena in zajeta švedska armada, le s težavo se je rešil Karol na turško zemljo, kjer se je polagoma pribralo k njemu kakih 20% vojšod od razbite vojske. Ujeti Švedi so bili porazdeljeni po vsej Rusiji in so zopet postali učitelji zmagovalcem; služili so za vojake v ruski vojski, za inženirje in delovodje, životarili v rudnikih, ustanovljali šole in tvornice.

Švedski kralj je pregovoril Turke na vojsko zoper Ruse. Peter je šel sam z armado sovražniku do Pruta nasproti. A tam je imel nesrečo, da ga je obkolila ogromna turška vojska. Zdelo se je, da se Peter ne more več oteti popolne pogube. Tu se vzjavi carju rešiteljica — Katarina, druga žena njegova. Umela je obupanemu soprogu vdehniti novega poguma, zbrala med vojaki zaklad v vrednosti 200.000 rubljev ter z njim podkupila velikega vezirja Baltadžija, da je bil voljan skleniti s Petrom mir. Ta je bil končno zgovorjen 23. julija 1711. — Pri Pultavi in ob Prutu se je odločilo razmerje med Rusijo in Švedsko. Ta je prestala biti vesela, a na njeno mesto je stopila Rusija.

(Dalje prih.)

Trgovski oddelek poroča, da vozi po vseh cestah v Združenih državah najmanj 4.500.000 motornih truckov.

Vožnja po levi strani ceste so v večini držav Srednje Evrope premenili na desno, samo zato,

NA PRODAJ

— hiša dveh stanovanj, centralna kurjava. Cena \$1,600;
 — dvostanovajska hiša. Cena samo \$2,700;
 — hiša pet stanovanj, zidana, centralna kurjava. Mesečni dohodki \$150. Cena \$9,000; prvi obrok \$900.

Pojasnila daje: Anton Jordan, 2622 So. Harding, Chicago. Tel. LA Wndale 7182.

DR. H. M. LANCASTER

Dentist

2159 West Cermak Rd.
 (ogel Leavitt St.)
 Telefon Canal 8817
 CHICAGO, ILL.

Kakor poroča statistika, je izboljšana pažnja pri porodnicah zmanjšala število smrtnih slučajev vsled poroda, na več kot polovico, v zadnjih dvajsetih letih.

Letna produkcija kemičnih pogaševalcev ognja (fire extinguishers) ročne tipa v 28 tovarnah z Združenih državah se cenil na \$9,228.000.

Prvi Božični dan v Novi Angliji (New England), se je praznoval na St. Croix otoku v državi Maine leta 1604 pod vodstvom Francoza De Monta.

Sirite in priporočajte list "Amerikanski Slovenec!"

Listen to

PALANDECH'S RADIO BROADCAST

Featuring a Program of YUGOSLAV FOLK MUSIC
 Every Saturday, 1 to 2 P.M.
 STATION WHIP
 1520 kilocycles (Top of the Dial)

NE OSTANITE BREZ

"Baragove Pratique"

ZA LETO 1942.

Pratika je zanimiva in gre hitro izpod rok. Kdor se ne bo v prihodnjih par dnevih pomujal, bo najbrže ostal brez nje. Pratika stane samo:

30 centov

kar je poslati v gotovini, Money Order, ali pa v znamkah po 3c. na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

— VAŠA BODOČNOST —

je odvisna od dolarjev, ki jih lastujete!

Varčujte stalno ZA SVOJO OBRAMBO

POZOR! 3%

se zdaj plačujejo na vse hranilne delniške račune, vložene na ali pred 10. vsakega meseca. — DOBIVAJTE DIVIDENDE ZA CELI MESEC.

+ 1%

Dodatno h gornjemu dobičku se bo plačal BONUS 1% za redne in stalne mesečno vlaganje.

IN

NAPREJ STOPAJ!

proti — Peoples Federal Savings and Loan Association, kjer je vsak račun ZAVAROVAN do \$5,000 od agencije United States vlade.

STOJ!

na — 1700 West 21st Street, ogel Pauline st.

Vstopi — da pričneš svoj ZAVAROVALNI HRANILNI DELNIŠKI RAČUN s tisočeriimi drugimi ljudmi, ki hranijo v Federalnih hranilnih in posojilnih društvi.

Oddahnite se

DA, ODDAHNETE SE, kadar investirate svoje prihranke v Peoples Federal Savings and Loan Association of Chicago... ker dobite VAR-NOST potom zavarovalnine računov. DONOS IZ VAŠEGA DENARJA in PRIPRAVNOST NAD POVPREČNOSTJO.

TI SAM

si kovač svoje sreče!

Zato hrani za svojo bodočnost!

Čartirana in nadzorovana od vlade Zed. držav.

PEOPLES FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

1700 West 21st Street

KUPUJTE SVOJE OBRAMBNE BONDE TUKAJ

S prijateljem po svetu

Dober zanimiv list, ki daje pouk, je najboljši človekov prijatelj. Dober list bogati človekovo znanje. Dober zanimiv list dela vam tovarištvo ob dolgih zimskih večerih. Tak list bote imeli, če si naročite družinski mesečnik

NOVI SVET 1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois

STANE LETNO SAMO \$2.00 — NAROČITE SI GA ŠE DANES!